

چش قریبونی

بارره‌ار اعتقادات عامیانه مردم شهرکرد

کوشش
همایون ک‌طام

۱۳۹۹

سرشناسه : کاظمی، همایون، ۱۳۵۱-
 عنوان و نام پدیدآور : چشم قربونی: باورها و اعتقادات مردم شهرکرد/ به کوشش همایون کاظمی.
 مشخصات نشر : تهران: هادیان، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری : ۵۶ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 شابک : 978-600-5933-18-5
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 زبان دیگر : باورها و اعتقادات عامیانه مردم شهرکرد.
 موضوع : فرهنگ عامه -- ایران -- شهرکرد
 Folklore -- Iran -- Shahr e Kord
 رده بندی دهده : GR۲۹۱ :
 رده بندی دیوید : ۳۹۸/۰۹۵۵۹۴۲۲ :
 شماره کتابت ملی : ۵۷۲۵۰۰۸

تهران، خیابان ملک، خیابان جلالی، بن بست خوشحال غربی، پلاک ۱، زنگ ۳

تلفن: ۸۸۱۱۰۴۱

E-mail: hadian.nashr@yahoo.com

چشم قربونی

به کوشش: همایون کاظمی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹؛ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: چاپ نقش

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص مؤلف می باشد.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۳۳-۱۸-۵

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۷	چند جمله درباره باورها و اعتقادات عامیانه
۹	سخن آخر
۱۱	باورها و اعتقادات عامیانه مردم
۱۱	اعضای بدن
۱۵	شب و روز
۱۶	ایام هفته
۱۸	شب چارشنبه‌سوری
۱۹	نوروز و سال نو
۲۲	سیزده بدر
۲۲	مناسبت‌های مذهبی
۲۵	ازدواج

۲۷	تولد و نوزاد
۲۹	خوردن و آشامیدن
۳۱	خواهیدن
۳۲	کسب و کار
۳۴	بهر
۳۴	مات
۳۷	حیرانات
۳۹	اشیاء
۴۱	چشم زخم
۴۴	آتش
۴۵	ماه
۴۵	مال و دارائی
۴۶	گفتار و کردار
۵۰	مهمان
۵۲	سایر موارد

پیشگفتار

چند جمله درباره باورها و اعتقادات عامیانه

فرهنگ عامه یا فرهنگ مردم بخش مهمی از هویت فردی و اجتماعی افراد هر جامعه می باشد که در طول تاریخ شکل گرفته و در گذر زمان و تحت تأثیر عدل و عوامل گوناگون دستخوش دگرگونی هایی شده و بخشی از آن در زمان حاضر و به شکل کنونی در اختیار ما قرار گرفته است.

آنچه از آن به عنوان فرهنگ عامه یاد می شود شامل بخش های مختلف و متنوعی می باشد که اگرچه به ظاهر تفاوت های ساختاری با یکدیگر دارند ولی در اصل اجزایی جدایی پذیر بوده و تشکیل دهنده پیکری واحد می باشند. از جمله این اجزا می توان به باورها و اعتقادات عامیانه اشاره کرد که در زوایای پنهان و آشکار خود بیانگر روحیات، شخصیت، منش و کردار مردم جامعه بوده و نقش غیر قابل انکاری در کلیه ابعاد زندگی روزمره آنها دارد.

گرچه نمی توان گفت تمامی آنچه به عنوان باورها و اعتقادات

عامیانه مردم، سینه به سینه و از نسلی به نسل دیگر منتقل شده و اکنون به ما رسیده کاملاً صحیح و قابل استناد می‌باشد، با این حال هریک بیانگر وقایع و اتفاقات خاصی می‌باشند که به هر طریق موجب تثبیت آنها در اذهان مردم گردیده و تاکنون آنها را از گزند فراموشی محافظت نموده است. با این وصف نمی‌توان تمامی باورها و اعتقادات عامیانه مردم را عقلانی و منطقی دانست.

ذکر این نکته ضروری است که این باورها و اعتقادات عامیانه، در زمان‌های گذشته در بین ساکنان قدیمی و بومی «دهکرد» و طایفه‌های مختلف، «شهرکرد قدیم» که به لهجه محلی «دهکردی» سخن می‌گفتند رواج داشته و اغلب در زمان حال و در جامعه امروزی مصداق نداشته و کاملاً منسوخ شده و نمی‌توان توضیح و تفسیر قابل قبول و قانع‌کننده‌ای برای آنها ارائه نمود و هر آنچه در این کتاب آمده صرفاً با هدف روایت و ثبت و ضبط گوشه‌ای از فرهنگ عامه مردم «شهرکرد قدیم» بوده و به معنی تصدیق یا تأیید تمامی یا بخشی از آن نمی‌باشد.

بخشی از این باورها و اعتقادات عامیانه، اخیراً کمتر مورد توجه و اقبال مردم قرار گرفته و کم‌کم به دست فراموشی سپرده شده‌اند و بخشی هم به دلیل تبادل فرهنگ‌ها و تداخل گویش‌های اهالی و ساکنین شهرها و روستاهای مختلف و گسترش وسایل ارتباطات جمعی دستخوش تغییر و تبدیل گردیده یا به دلیل شباهت‌های بسیار زیاد موجود، به سادگی قابل تفکیک نمی‌باشند.

گسترده‌گی باورها و اعتقادات عامیانه به حدی است که جمع‌آوری تمامی آنها از عهده یک فرد خارج بوده یا حداقل با دشواری فراوان امکان‌پذیر می‌باشد، از این‌رو رسیدن به این هدف، همراهی و همدلی تک‌تک همشهریان دلسوز و عاشقان فرهنگ و ادب این مرز و بوم را می‌طلبد.

در متن کتاب به مواردی برمی‌خوریم که ممکن است مفهوم آن با آنچه بخاطر در ذهن دارد متفاوت باشد، با این وجود تلاش نگارنده بر این بوده که باورها و اعتقادات عامیانه به شکلی که بیشتر مردم در ذهن داشته و پذیرفته‌اند ارائه شود. با این حال گاهی بیان دقیق و کامل این مفاهیم از آنکه باید و شاید میسر نبوده که نقد و بررسی آن را به خوانندگان عزیز سپرده و پیشاپیش از نظرات و پیشنهادات سازنده سروران گرامی که این حقیر را در تصحیح و تکمیل این تحقیق یاری نمایند تقدیر و تشکر خالصانه می‌نمایم.

سخن آخر

در پایان از تک‌تک دوستان و عزیزان بزرگواری که لطف و عنایت داشته و در تهیه و چاپ این کتاب بنده حقیر را یاری کرده‌اند بخصوص از مدیریت محترم و کارکنان نشر هادیان صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نمایم.

همایون کاظمی

زمستان ۱۳۹۸